

ကဘဉ်ဟ်အိဉ်လီၤဖျိဉ်သးဒီးပုၤဂၤလၢဟံဉ်ဒီး COVID-19 တၢ်ဆါပနီဉ်တဖဉ်ဒဲလဲဉ်

နပုၤဟ့ဉ်လီၤတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤဆၢတၢ်လၢနဂ့ၤထီဉ်က့ၤသ့
အဂ့ၤကတၢ်ဒီးတၢ်ဟ်အိဉ်လီၤဖျိဉ်သးဒီးပုၤဂၤလၢဟံဉ်ပူၤန့ဉ်လီၤ.
ဝံသးစူၤမၤဟီၣ်ထွဲတၢ်အပတီၢ်လၢလၢတဖဉ်လၢကအိဉ်ဒီးတၢ်ယါဘျါသးအဂ့ၤက
တၢ်ဒီးတရၢလီၤတၢ်ဆါကဆူပုၤဂၤအအိဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

အိဉ်လၢဟံဉ်ပူၤကွၢ်ကဘဉ်လဲၤဆူကသံဉ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲ

နကပြဲဟ်ပနီဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်လၢနဟံဉ်အချၢၤ, ပူၤကွၢ်တၢ်မၤန့ၢ်
ကသံဉ်ကသီတၢ်ကွၢ်ထွဲအဂီၢ်. တဘဉ်လဲၤဆူတၢ်မၤ, က့ၢ် မ့တမ့ၢ် ကမ့ၢ်တၢ်လီၤ
တၢ်ကျဲလီၤကဝီၤတဖဉ်တဂ့ၢ်. ဟးဆဲးတၢ်စူးကါသကိးကမ့ၢ်ဝံစိတီဆူၢ်,
ဒီးသကိးသိလ့ဉ် မ့တမ့ၢ် ထဲးစံဉ်တဖဉ်တက့ၢ်.

အိဉ်လီၤဖးနသးဒီးပုၤဂၤဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်လၢနဟံဉ်အ

ပူၤ
ပုၤကညီ- တသ့ဖဲအသ့, နကပြဲအိဉ်လၢဒီးလီၤဆီအပူၤဒီးအိဉ်ယံၤ ဒီးပုၤဂၤ
လၢနဟံဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. ဒ်န့ဉ်အသိး, နကပြဲစူးကါတၢ်လုၢ်ထံဒါးလီၤဆီ,
ဖဲမ့ၢ်သ့မ့ၢ်အိဉ်အခါန့ဉ်လီၤ.

ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိ-

နကပြဲဟ်ပနီဉ်တၢ်အိဉ်ဘူးလီၤသးဒီးထွဲဉ်ဖိသဉ်မံယီၤဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအဂၤတဖဉ်ဖဲ
နဆိးက့ဒီး COVID-19, လီၤကဲဒ်န့ဉ်လၢပုၤဂၤအကဟိကပၤအသိးန့ဉ်လီၤ.
တၢ်ဟ်ဖျါထီဉ်ဘဉ်သးဒီးထွဲဉ်ဖိသဉ်မံယီၤဖိ မ့တမ့ၢ် ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအဂၤတဖဉ်
ဆိးက့ထီဉ်ဒီး COVID-19 တအိဉ်ဒဲးဘဉ်သန့က့, တၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဝဲဒဉ်လၢ
ပုၤလၢအဆိးက့ဒီး COVID-19 တဘဉ်အိဉ်ဘူးဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်တုၤလၢ
တၢ်သ့ဉ်ညါအါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲဘဉ်သးဒီးဘဲရး(စ)တၢ်ဆါဃာ်တစုဘဉ်န့ဉ်
လီၤ. ဖဲအသ့အန့အခါ, မၤန့ပုၤဟံဉ်ဖိအဂၤတဂၤကွၢ်ထွဲန့ဉ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်
ဖဲနဆိးက့အခါန့ဉ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်ဆိးက့ဒီး COVID-19 န့ဉ်, ဟးဆဲး
အိဉ်ဘူးလီၤသးဒီးနထွဲဉ်ဖိသဉ်မံယီၤဖိ, ယုာ်ဒီးတၢ်ဖိးဟ့ဖိးဃာ်အီၤ, အဲဉ်ကဲအီၤ,
နမ့ၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် လ့ဉ်အီၤ, ဒီးနီၤဟ့ဉ်အီၤတၢ်အိဉ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်ဘဉ်ကွၢ်ထွဲ
နထွဲဉ်ဖိသဉ်မံယီၤဖိ မ့တမ့ၢ် ဘဉ်အိဉ်လၢဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိအကဟိကပၤ ဖဲနဆိးက့
အခါန့ဉ်, သ့စုတချးဒီးဖဲနဖိဉ်အီၤဒီးထီဉ်နီဉ်ကျိၢ်ဘၢမံဉ်တက့ၢ်. ကွၢ်
COVID-19 ဒီးဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတဖဉ် လၢကမၤန့ၢ်အါထီဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲအဂီၢ်
န့ဉ်တက့ၢ်.

ကိးဆိတချးနလဲၤဒီးပုၤသးဒီးနကသံဉ်သရဉ်

နမ့ၢ်အိဉ်ဒီးကသံဉ်ကသီတၢ်သ့ဉ်ဆါဖးကတီၢ်န့ဉ်, ကိးပုၤဟ့ဉ်လီၤ တၢ်အိဉ်ဆူဉ်
အိဉ်ချတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤဒီးတဘဉ်အဝဲသ့ဉ်လၢနအိဉ်ဒီး မ့တမ့ၢ်
ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကအိဉ်ဒီး COVID-19 န့ဉ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤကမၤစၢၤ
ပုၤဟ့ဉ်လီၤတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချတၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤအဝဲဒါး
လၢကဟံးဖိဉ်ထီဉ်မၤတၢ်မၤအပတီၢ်တဖဉ်လၢအသ့တဘဉ်ကဲ မ့တမ့ၢ်
လဲၤဒီဖျိဘဉ်ဆါတဖဉ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ထီဉ်နီဉ်ကျိၢ်ဘၢမံဉ်

နကပြဲထီဉ်နီဉ်ကျိၢ်ဘၢမံဉ်ဖဲနအိဉ်လၢပုၤဂၤအကဟိကပၤ (အဒိ,
အိဉ်သကိးလၢဒါးတဖျဉ်ဃီအပူၤ မ့တမ့ၢ် ဒီးသကိးသိလ့ဉ်တခိဉ်ဃီ) မ့တမ့ၢ်
ထွဲဉ်ဖိသဉ်မံယီၤဖိတဖဉ်ဒီးတချးလၢနလဲၤန့ဉ်လီၤဆူပုၤဟ့ဉ်တၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ
တၢ်ကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢၤဒါးန့ဉ်တက့ၢ်. နထီဉ်နီဉ်ကျိၢ်ဘၢမံဉ်မ့ၢ်တသ့(အဒိ,
မ့ၢ်လၢမၤတံတံတၢ်သါထီဉ်သါလီၤအပီၤန့ဉ်), ပုၤလၢအိဉ်ဆိးဒီးန့ၢ်
တကပြဲအိဉ်ဒီးနလၢဒါးတဖျဉ်ဃီအပူၤဘဉ်, မ့တမ့ၢ် အဝဲ သ့ဉ်ကပြဲထီဉ်နီဉ်
နီဉ်ကျိၢ်ဘၢမံဉ်ဖဲအဝဲသ့ဉ်ကလဲၤန့ဉ်လီၤဆူဒါးအပူၤန့ဉ်လီၤ.

ကးဘၢနတၢ်ကူးဒီးနကဆဲ

ကးဘၢနကိာ်ပူၤဒီးနနီၤဒီးထံးရဂူစးခိဖဲနကူး မ့တမ့ၢ် ကဆဲအခါန့ဉ်တက့ၢ်.
တၢ်ကွၢ်ထံးရဂူစးခိတဖဉ်လၢတယဉ်ဒါအပူၤ, ဝံဒီးတဘျီဃီသ့စုစုဒီး
ဆးပုဉ်ဒီးထံးအစုၤကတၢ် 20 စဲးကိးဃဉ်ဃဉ် မ့တမ့ၢ် မၤကဆီနစုဒီး
တၢ်မၤကဆီစုလၢအမၤသံတၢ်ဃူးတၢ်ဃာ်လၢအပဉ်ဃုာ်ဒီးသးစီထံ 60 တုၤ
95%, တၢ်အမံဉ်ဖဲခိဉ်တဖဉ်တဘဉ်ဖိဉ်ဒီးနစုတဂ့ၤဒီးတူၤဃုထီအီၤတုၤလၢ
အဃုထီတစုန့ဉ်တက့ၢ်. တၢ်မ့ၢ်ထံဉ်စုတဖဉ်ဖျိဖျိဖျါဖျါန့ဉ် တၢ်ကပြဲစူးကါ
ဆးပုဉ်ဒီးထံဒဲတၢ်အဲဉ်ဒီးအီၤအသိးန့ဉ်လီၤ.

မၤကဆဲကဆီနစုခဲအံၤခဲအံၤ

သ့စုစုခဲအံၤခဲအံၤဒီးဆးပုဉ်ဒီးထံးအစုၤကတၢ် 20 စဲးကိးဃဉ်ဃဉ် မ့တမ့ၢ်
မၤကဆီနစုဒီးတၢ်မၤကဆီစုလၢအမၤသံတၢ်ဃူးတၢ်ဃာ်လၢအပဉ်ဃုာ်ဒီးသးစီထံ
60 တုၤ 95%, တၢ်အမံဉ်ဖဲခိဉ်တဖဉ်တဘဉ်ဖိဉ်ဒီးနစုတဂ့ၤဒီးတူၤဃုထီအီၤ
တုၤလၢ အဃုထီတစုန့ဉ်တက့ၢ်. စုတဖဉ်မ့ၢ်ဘဉ်အၢန့ဉ်တၢ်ကပြဲစူးကါ
ဆးပုဉ်ဒီးထံလၢလၢလီဉ်လီဉ်န့ဉ်လီၤ. ဟးဆဲးဖိဉ်နမံဉ်ချတဖဉ်,
နီၤဒီးကိာ်ပူၤဒီးစုလၢတသ့ကဆီအီၤတဖဉ်န့ဉ်တက့ၢ်.

ဟးဆဲးတၢ်စူးကါသကိးနီၤကစၢ်ဟံဉ်ဖိဃီဖိတၢ်ဖိတၢ်လံၤ တဖဉ်

နတကပြဲစူးကါသကိးလီၤခိ, ထံအိဉ်ခွးတဖဉ်, ထံခွးတဖဉ်, တၢ်အိဉ်တၢ်အပီၤအလီ
တဖဉ်, တၢ်ထွဲတဖဉ်, လီၤမံလီၤဒါတဖဉ်ဒီးပုၤဂၤ မ့တမ့ၢ် ထွဲဉ်ဖိသဉ်မံယီၤဖိ
တဖဉ် လၢနဟံဉ်အပူၤဘဉ်. ဖဲစူးကါတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖဉ်အံၤဝံၤအလီၤခံ,
တၢ်ကပြဲသ့ကဆီအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဆးပုဉ်ဒီးထံန့ဉ်လီၤ.

